

Trei luni de zile s-au pregătit gazdele să organizeze mai de Doamne Ajută a 40-a ediție (după unii) a Festivalului Datinilor de Iarnă de la Sighetu Marmăției, gazdele fiind Primăria și Consiliul Local. Dacă ne-am obișnuit ca o sărbătoare să țină 3 zile și 3 nopți, atunci de ce acest festival să nu țină de 3 ori mai mult! Și așa a fost, că el a început pe 19 decembrie și s-a gătat ieri, pe 28.

Din păcate, cele două manifestări de început, care s-ar fi dorit de amploare nu au avut spectatori, deși la reușitul concurs interșcolar au participat vreo 20 de grupuri ce au prezentat diverse obiceiuri de iarnă, iar la concertul de colinde

au venit numeroase coruri bisericești și țărănești de marcă, inclusiv din dreapta Tisei.

Dar, oricât ar vrea organizatorii să fie altfel, atracția acestui festival a fost și rămîne alaiul și parada măștilor, cînd Sighetul

adună laolaltă

draci, jizi și irozi, capre și urși, vițlaimuri și colindători, ceterași, dobași și zongurași, adică peste o mie de protagoniști de dincolo și dincoace de Deal, dar și din alte județe ale țării.

Protagoniști pe care vin să-i vadă nu numai sighetenii cu miile dar și mii de

maramureșeni de pe toate văile

Depresiunii, care, pînă acum 20-30 de ani veneau la oraș îmbrăcați în portul popular tradițional. Acum tînăra generație crescută în mediul rural –urban vine la Sighet

în ținuta „culturii” Coca-Cola, nici măcar ca părinții lor, care asortau la blugi lecricul. Și ți se face piele de găină cînd vezi cocoanele cu mijlocul dezvelit și

coconii cu gatile de oraș căzute în vine. Și dacă părinții lor, cînd erau tineri, își etalau ceasul și

radioul portabil, acum pruncii și cocoanele au drot în nas , mobile și MP3-uri și duhan. Noroc că anul acesta n-au fost petarde. A fost în schimb ceva și mai cumplit:frig fără urmă de nea.

Chiar dacă n-au fost minus 28 de grade ca acum 10 ani, minus 10 tot au fost.

Și s-a pornit lumea să prindă alaiul de 12 fix și s-a îngrămădit cuminte pe trotuarele din centrul vechi, dincolo de gardul mobil instalat de autorități. Și-au stat oamenii tropotind și frecându-se-n palmi, privind lung spre șoseaua de pe care 30 de minute n-a venit nimeni.

La Primărie, activitatea a început la ora 10 cu vernisarea expoziției de sculptură a artistului local Ioan Bledea. Apoi, gazdele s-au întâlnit cu specialiștii invitați din țară și de peste hotare, unde primarul Eugenia Godja i-a avut alături pe directorul Ștefan Mariș de la Centrul Creației (CJCVTCP) Maramureș, organizatorul alaiului, care, prin Consiliul Județean

a alocat un miliard de lei vechi

pentru aducerea celor aproape 50

de grupuri din Maramureș, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Ialomița, Neamț, Sibiu

și Satu Mare, pe ceilalți organizatori dar și pe proaspeții parlamentari de Maramureș, senatorul Gheorghe Mihai Bârlea și deputații Ștefan Bereș și Vasile Berci, consilieri județeni și locali.

Toți au fost apoi colindați și sorcoviți de Plugușorul și colindătorii din Vadu Izei și Valea Stejarului, coconi frumoși veniți cu 5 ștrafuri trasee de cai dar și cu 7 călăreți care au deschis cu întârziere alaiul

I mult așteptat, întrucât oficialitățile

s-au abătut oleacă

din drumul lor spre tribună pentru a vizita Tîrgul

meșterilor populari amplasat în parcul central, cu produse de artizanat

(lemn, lînă)

și măști.

Gongul de început nu l-au dat vestiții trîmbițași din Strîmtura ci primarul municipiului , care ,de la microfonul din tribună a transmis urările de An Nou miilor de spectatori adunați ca la urs, de Casa Mihalyi de Apșa pînă la cinematograful. Prezentarea alaiului a fost făcută preț de două ore de directorul Festivalului, drd. Ioan Dorel Todea și directorul științific Dr. Mihai Dăncuș.

Două ore de stat în frig nu-i de colea. Atît spectatori din tribună, cît și de pe stradă s-au retras după o oră în căutare de căldurică, mai cu seamă că mulți dintre ei erau copii sub 5 ani.

Nici celor din coada alaiului nu le-a fost ușor. Deși li s-a spus să își prezinte programul pe tot parcursul traseului, majoritatea grupurilor au dormit în papuci pînă au ajuns în fața tribunei. Adică să mergi ca după mort două ore pentru două minute de bîțîială în fața tribunei mi se pare absurd. Pe deasupra, era și ger, iar mișcarea era chiar indicată. Din păcate au stat pe loc zgribuliți și băieții și fetele din Botoșani, căiuți și capre, care au încheiat alaiul. Cel mai spectaculos moment a fost lăsat la coadă, bucovinenii străbătînd într-o oră 500 de metri fără viață, deși spectatorii erau buluc pe ei, cum de altfel au fost și pe mascați, în zona în care gardurile erau lipsă.

Este absurd să străbați în tăcere un kilometru de la Palatul Cultural prin fața a mii de spectatori pentru a te „produce” cîteva minute în fața tribunei

unde cîmp vizual au cel mult 200 de persoane!Organizatorii n-ar trebui să șadă în tribună ci să fie pe stradă să vadă ce se întîmplă acolo, iar la edițiile următoare să nu mai invite grupuri care să lungească inutil cortegiul funerar!

Dintre cele 33 de formații din județul nostru, 20 au fost din Maramureșul istoric. (Aici am inclus și grupul de fete din Apșa de Jos-Ucraina condus de prof. Ileana Botoș).Au participat și 3 vihlaimuri și cete de colindători din 3 localități maramureșene cu populație preponderent ucraineană , de rit vechi, care se află încă în Postul Crăciunului.

După masa de prînz servită la Curtea Veche, pe scena sălii „Viorel Costin „ a urmat spectacolul de gală cu selecțiuni din programul prezentat de participanții la alai.

De la ora 16 pînă la ora 20.30, pe scena în aer liber de la Dallas a urmat un program artistic susținut de Florentina și Petre Giurgi, Cornelia și Lupu Rednic , Dennisa Godja din Austria și Ansamblul Transilvania din Baia Mare. Programul s-a încheiat cu un mini-recital susținut de inegalabilul Ștefan Hrușcă

în fața unei

mii de spectatori, cel puțin,
care mai apoi au admirat superbul foc de artificii. Focul de artificii

nu este o tradiție a satului, dar trebuie să-l acceptăm gîndindu-ne

la strămoșii de acum cîteva mii de ani, care în perioada solstițiului de iarnă, în preajma celei mai scurte zile a anului,

aprindeau focuri pentru ca Soarele să nu se stingă.

Ieri dimineață, în ultima zi a Festivalului, în organizarea Muzeului Maramureșului s-a desfășurat o nouă ediție a Sesiunii de comunicări pe teme

de etnografie și folclor ,unde s-au înscris 60 de titluri de lucrări semnate de 65 de autori . Sesiunea deschisă de directorul dr.

Mihai Dăncuș

i-a avut ca moderatori pe dr. Ioan Opreș, dr. Ilie Moise, dr. Liviu Sofonea și dr. Teodor Ardelean. Au participat cercetători

și directori de muzee din București, Baia Mare, Satu Mare, Sighet, Brașov, Oradea, Făgăraș, Golești, Zalău, dar și din Republica Moldova,

Norvegia și Belgia. La pauză, toți cei prezenți au primit colindul grupului „Vișeu” din Vișeu de Sus condus de înv. Ioan Bledea.

Directorul Muzeului Maramureșului din Sighet, dr. Mihai Dăncuș, ne-a spus aseară următoarele: „În 1970 s-a desfășurat prima sesiune legată direct, de eveniment, ca o

componentă științifică a Festivalului , care a rezistat, iată, 4 decenii. Festivalul

și
Sesiunea -inedite
modalități de propagare a valorilor Maramureșului în țară și în străinătate - s-au impus pe plan național și internațional prin participări ale unor personalități de mare prestigiu din România, dar și din America, Japonia

și Europa.

Sesiunea a avut ca axă principală tratarea obiceiurilor la care specialiștii

au abordat tematica aceasta extrem de importantă

a obiceiurilor de peste an,
dar și
cele din ciclul familiei. Componente ale unor străvechi mituri, rituri , ceremonii care vin de

foarte de departe, cu mult înainte de apariția creștinismului și care s-au păstrat pînă în zilele noastre. Abordarea

cercetărilor a fost din această perspectivă: felul cum au reușit să ajungă în contemporanitate riturile aceste vechi, prin ce resorturi s-au păstrat ele în conștiința oamenilor.
Noi am moștenit foarte mult

din cultura antică romană, greacă

peste care s-a așezat și suprapus fondul celtic.

Am moștenit foarte mult și din sorgintea noastră traco- geto- dacică. Am reușit să-i aducem la Sighet pe cei mai mari savanți în domeniu din România, de la cei

afirmați în perioada interbelică și după aceea, de la academicianul

Mihai Pop, care a fost
și rămîne patronul spiritual

al Festivalului

, pînă la savanți
formați la școala estică și vestică

,

până la generația mea
și la cea a tinerilor
de azi, doctoranzi de la universități sau instituții de cercetări din țară. Remarcabil că

această „școală „ s-a format în jurul Muzeului etnografic al Maramureșului , care s-a dezvoltat
fulminant în

această perioadă, conturându-se ca o instituție de prestigiu național și internațional . Cred că
Sesiunea noastră prin personalitățile din țară și străinătate

prezente
a avut o

contribuție la lansarea Maramureșului pe plan mondial. Au fost aici cercetători din SUA, Franța,
Anglia,
Japonia, Belgia
care au scris cărți despre Maramureș și valorile tradiționale românești și Europene. Gaill
Kligman,
Kosey Mya, Mynoru Nambara,
Daniele Massant,
Claude Carneaux . Sunt doar câteva exemple. Apoi, avem Alaiul,
o scenă cu mii de oameni activi și pasivi, ca expresie a bucuriei trecerii dintr-un an în alt an.
Festivalul de la Sighet a fost preluat și de alte orașe, dar nu se întâmplă nicăieri ce se petrece la
Sighet. Spectatorii
de pe margine se întâlnesc

la final

Se amestecă unii cu alții. Este un spectacol de după spectacol. Azi
s-a marcat și Un secol de la nașterea lui

Francisc Nistor, unul din

întemeietorii
Muzeului

din Sighet, un mare pasionat al fotografiei, iubitor de natură, de frumos, un om care a cunoscut
foarte
bine mentalitatea țăranului maramureșean. În viitor

Festivalul va mai câștiga

prin înfrățirea
cu

Carnavalul de la Binche din Belgia, unde există cea mai mare colecție de măști din lume. Urma

să vină o delegație de acolo,
în vederea unei înfrățiri între Muzeul Carnavalurilor
și Măștilor cu Muzeul Maramureșului. Urmează și o înfrățire

între localitățile
Binche și Sighetu Marmatei”.

Au fost vernisate Expoziții documentare privind istoria Festivalului, 50 de fotografii Kosey Mya,
4 anotimpuri în Maramureș , iar
Mihai Dăncuș a lansat

albumul „Măști și jocuri cu măști din Maramureș”

Ioan M. Botoș, președintele Uniunii Regionale „Dacia” din Transcarpatia: „Am venit cu grupul
folcloric din Apșa de Jos și am aflat că nu suntem în program. Grupul din Slatina s-a și întors de
la graniță când a aflat că nici ei nu sunt invitați. Nu am avut nici măcar tăblița cu numele
localității. Cred că Primăria Sighet așează 10 scaune și invită o sută de oameni să se așeze pe
ele. Sunt un pic dezamăgit și pentru faptul că nu am văzut pe nimeni de la Consiliul Județean
sau Prefectură. Sighetenii nu cred că ne-au uitat așa repede. Alaiul a fost destul de lung. Cei
care au rămas la urmă nu au fost prea mulțumiți. Vreau să ne invitați și pe noi, pe românii din
afara granițelor la acest festival”.

Elvira Chilar, redactor șef TV Radio Ujgorod: „Ediția a 40-a mi-a plăcut. Au fost reprezentate
toate zonele, dar cel mai mult mi-au plăcut copiii din Botoșani . Mă bucur că în România se
mențin Casele de cultură. Credeam că folclorul moare odată cu generația mea, dar văd că nu e
adevărat. Am fost la multe ediții, inclusiv când afară erau minus 28 de grade. Mi-drag acest
festival. Am fost și
la cele ale ucrainenilor,
din ianuarie. Sighetul a fost și este capitala spirituală a românilor din Transcarpatia

dar și a maramureșenilor din stînga Tisei . Românii pe care îi reprezintă au nevoie de această
flacăra spirituală a Sighetului .Deci: nu ne uitați”!

Ioan Marchiș, directorul Direcției pentru Cultură Maramureș: „Pentru acest festival Sighetul

„MARMAȚIA 2008”- Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă, 4 decenii după

Scris de Florentin Nasui

Luni, 29 Decembrie 2008 16:38 -

putea obține fonduri de la Ministerul Culturii dar a venit prea târziu cu solicitarea care trebuia acoperită cu un proiect fezabil . Din păcate, la Sighet e o lipsă acută de știutori care să construiască proiecte. Sighetul , Primăria, Casa de Cultură, trebuie să angajeze oameni capabili de a accesa fondurile necesare unor asemenea manifestări de amploare și de prestigiu. Bani se dau numai prin licitație de proiecte, iar Sighetul nu a prezentat nimic în acest sens. Direcția pentru Cultură este un observator al patrimoniului național, ci nu actant cultural . Manifestarea de la Sighet este mai mult decât un festival, inclusiv

prin sesiunile științifice

organizate de Mihai Dăncuș”.

Autor: Florentin NĂSUI

Sursa: Graiul Maramuresului

